

Raadsvergadering d.d. : 27 juni 2019

Agendapunt :

Onderwerp : Verzoek om school op te nemen in Plan van nieuwe scholen 2019

Portefeuillehouder : Bas Luinge

Datum : 16 mei 2019

Onderwerp

Verzoek om school op te nemen in Plan van nieuwe scholen 2019

Voorgesteld besluit

1. De raad besluit om de aanvraag van de Stichting Natuurtalent niet op het Plan van nieuwe scholen 2019 op te nemen.

Inleiding

Stichting Natuurtalent (verder: stichting) heeft 30 januari jl. een aanvraag ingediend bij de gemeente. De stichting wil een nieuwe openbare school oprichten en hiervoor in aanmerking komen voor bekostiging door het Rijk. Een nieuwe basisschool kan alleen voor bekostiging door het Rijk in aanmerking komen als deze is opgenomen in het Plan van nieuwe scholen. Op grond van artikel 74 lid 2 van de Wet op het Primair Onderwijs (verder: WPO) stelt de gemeenteraad jaarlijks voor 1 augustus het Plan van nieuwe scholen vast.

Context

Verantwoordelijkheden gemeente met betrekking tot het onderwijs

Met betrekking tot het onderwijs heeft de gemeente een aantal verantwoordelijkheden. Hierbij moet o.a. gedacht worden aan huisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, passend onderwijs, het in behandeling nemen van verzoeken tot opnemingsplan van nieuwe scholen.

Onderwijs- en/of zorgcomponent?

Het verzoek tot opnemingsplan van een nieuwe school in het plan van nieuwe scholen ligt nu voor. De aanvraag van de stichting bestaat uit 2 componenten: een onderwijscomponent en een zorgcomponent. De stichting heeft tijdens het overleg op 6 mei 2019 aangegeven eerst de besluitvorming omtrent de onderwijscomponent af te wachten en daarna de zorgcomponent nader uit te werken.

Richting

De aanvraag richt zich qua richting¹ op een openbare school voor een specifieke doelgroep: kinderen met hoogbegaafdheid en/of kinderen met autisme. Het gaat hier dan om een onderwijskundige methode².

Passend Onderwijs

Met ingang van 2015 is het passend onderwijs ingevoerd. Passend onderwijs heeft als doel, dat alle leerlingen een plek moeten krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en hun mogelijkheden.

¹ Op dit moment zijn de volgende richtingen erkend: Openbaar, Rooms-katholiek, Protestants-christelijk, Gereformeerd, Vrijgemaakt, Reformatorisch, Evangelisch, Evangelische Broedergemeente, Vrije School, Hindoe, Islamitisch, Joods, Algemeen Bijzonder.

² Onder onderwijskundige methode wordt bijvoorbeeld Montessori, Jenaplan of Dalton Onderwijs verstaan.

Deze vorm van onderwijs moet ervoor zorgen dat elk kind het beste uit zichzelf haalt. Scholen bieden daarom extra hulp aan leerlingen die dit nodig hebben. Een aanbod voor hoogbegaafdheid hoort in het basispakket van scholen (de basisondersteuning). Daar waar er iets extra's nodig is, vanwege de hoogbegaafdheid, valt dit aanbod onder passend onderwijs.

De praktijk wijst uit dat dit aanbod nog niet optimaal is. Daarom heeft Minister Slob van Onderwijs een subsidieregeling opengesteld, waarin samenwerkingsverbanden in staat worden gesteld om expertise beschikbaar te stellen aan scholen en schoolbesturen en (regionale) voorzieningen uit te bouwen en verder in te richten op scholen.

Onderwijshuisvesting

Pas als een nieuwe school wordt opgenomen in het plan van nieuwe scholen en daardoor voor rijksbekostiging³ in aanmerking komt, komt het huisvestingsvraagstuk aan bod. Het bestuur van de nieuwe school moet hiervoor een verzoek indienen bij de gemeente. De gemeente heeft dan zorgplicht voor de onderwijshuisvesting (ruimte in bestaande school bij leegstand, nieuwbouw, uitbreiding, eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair).

Toetsing

De stichting heeft een aanvraag ingediend voor het opnemen van de nieuwe school in het Plan van nieuwe scholen. Bij de toetsing of een aanvraag al dan niet op het plan van nieuwe scholen wordt opgenomen, wordt alleen gekeken of een school kan voldoen aan de stichtingsnorm (artikel 75 WPO). Er vindt geén onderwijsinhoudelijke toetsing plaats. Bij de beoordeling van de aanvraag is echter wel breder gekeken. Zo zijn ook de samenwerkingsverbanden geraadpleegd.

Bij de toetsing is eerst gekeken om wat voor richting het gaat. De stichting wil een school voor openbaar onderwijs oprichten.

Vervolgens is gekeken aan welke stichtingsnorm de school moet voldoen. Voor Aa en Hunze geldt een norm van minimaal 200 leerlingen. Dit aantal leerlingen moet binnen 5 jaar na de start op de school aanwezig zijn en dit moet gedurende 15 jaar daarna in elk geval zo blijven. Dit moet de stichting middels een prognose van het te verwachten aantal leerlingen aantonen (artikel 75, lid 3 WPO).

Als het bestuur aan kan tonen dat middels een directe meting (ouderverklaring) minimaal 50 kinderen de nieuwe school gaan bezoeken kan de school op het plan van nieuwe scholen opgenomen worden. Hiervan heeft de stichting nu geen gebruik gemaakt, waardoor een beoordeling is gemaakt op grond van de door de stichting aangeleverde prognoses.

Prognose

De stichting heeft bij de aanvraag een prognose ingediend (bron: CBS), die als voedingsgebied de gehele provincie Drenthe kent. Zij verwachten dat de school door circa 700 kinderen zal worden bezocht. Deze prognose is gebaseerd op een **groei** van het inwoneraantal in de provincie, terwijl juist de 'bevolkingsprognose provincie Drenthe 2015' uitgaat van een **daling**; bovendien is een vergrijzing zichtbaar van de bevolking.

Volgens de wet mogen leerlingen die "wonen binnen een redelijke afstand van een school en voor wie op die school plaatsruimte aanwezig is niet mee worden geteld" (art. 78 WPO). Hierin wordt in Aa en Hunze met 12 openbare scholen voorzien.

Daarnaast is het aantal leerlingen (op de schaal van de provincie) dat de school zal bezoeken feitelijk fors lager dan de leerlingenaantallen die door de stichting zijn aangedragen: er is op een groot aantal plaatsen al een voorziening voor hoogbegaafde en/of autistische leerlingen.

Samengevat, de aangedragen prognose geeft een té rooskleuring beeld van de bevolkingsgroei en het aantal leerlingen (doelgroep) zal minder groot zijn dan wordt gesteld door de stichting. De school voldoet hiermee niet aan de stichtingsnorm (200 leerlingen) en de verwachting is ook niet dat deze norm over 5 jaar wordt gehaald.

³ In het primair onderwijs ontvangen schoolbesturen één budget voor het geven van goed onderwijs: de lumpsum. Dit een budget voor personele- en materiele kosten (onderhoud, schoonmaak, energiekosten, ICT voorzieningen, lesmateriaal, meubilair).

Ouderverklaring

Door de stichting is evenmin een ouderverklaring (art. 75 2e lid WPO) aangedragen zodat onduidelijk is welke leerlingen(aantallen) daadwerkelijk de beoogde school zullen bezoeken.

In de bijlage van het raadsvoorstel vindt u de nadere uitwerking van de beoordeling van de door de stichting aangeleverde prognosecijfers.

Gevolgen niet plaatsen op het Plan van nieuwe scholen

Door het niet plaatsen op het Plan van nieuwe scholen komt de stichting (als beoogd schoolbestuur) niet in aanmerking voor bekostiging (personeelskosten, etc.) van de school. De minister heeft hierin het laatste woord: het bestuur kan in beroep gaan bij de minister en de minister kan anders bepalen. Indien de minister dit zou gaan doen komt de school voor de rijksvergoeding in aanmerking en zal de school daarna zich bij de gemeente melden voor geschikte huisvesting.

Voor leerlingen die hoogbegaafd en/of autistisch zijn zal een lesplaats gevonden moeten worden binnen de reeds bestaande initiatieven (Leonardo-afdeling van CKC Drenthe in Assen, scholen in Meppel, Hogeveen en Emmen). Steeds meer schoolbesturen bereiden zich voor op een specifieke afdeling voor deze groep kinderen binnen de bestaande scholen. Ook Stichting PrimAH is zich aan het beraden om met ingang van het nieuwe schooljaar een dergelijke plus-klas te gaan starten. Hiervoor hoeft de drempel van 200 leerlingen (die van toepassing is op het stichten van een school) niet gehaald worden: binnen een bestaande school wordt dan een “speciale” groep geformeerd. Het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Noord- en Midden Drenthe 22.01 heeft een subsidieaanvraag ingediend bij het Ministerie van VWS, met als doel om, in aansluiting op de bestaande structuren, gezamenlijk een extra impuls te geven aan de versterking van de basisondersteuning aan meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Beoogd effect

Door het niet plaatsen op het Plan van nieuwe scholen komt de stichting (als beoogd schoolbestuur) niet in aanmerking voor bekostiging van de school.

Argumenten

1. *De gevolgde methodiek voor het opstellen van de prognose (Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 30 november 2013, nr. OND/ODS-2013/47687 M, voor de vaststelling van prognosemodellen in het primair onderwijs) is juist gevolgd. De getalsmatige basis voor het opstellen van de prognose is echter onjuist.*

Er is uitgegaan van cijfers die haaks staan op de prognose van de provincie Drenthe. De inwonersaantallen die de stichting hanteert geven een behoorlijke groei weer. De cijfers van de provincie daarentegen (met name in de leeftijdscohort van de doelgroep) geven een daling aan. Daarnaast is het resultaat van het aantal verwachte leerlingen te hoog geraamd aangezien er op diverse plaatsen in de provincie al toegankelijke voorzieningen zijn voor de beoogde doelgroep.

Het percentage leerlingen dat een school voor hoogbegaafde leerlingen bezoekt wordt door de stichting bepaald op 10% (onderzoek Mönks). Op de website “Ik ben hoogbegaafd” wordt het percentage hoogbegaafde basisschoolleerlingen bepaald op 2%.

Op basis van de bevolkingsprognose van de provincie Drenthe, het percentage hoogbegaafde kinderen van de website “Ik ben hoogbegaafd” en de cijfers uit de Drentse Onderwijsmonitor 2018 verwachten wij dat het aantal leerlingen dat voor het drempelaantal (van 200 leerlingen) meegeteld kan worden (als niet ingeschreven leerlingen) maximaal circa 40 zal zijn.

2. *Geen gebruik gemaakt van artikel 75, lid 2 van de WPO*

Van de mogelijkheid die artikel 75, 2^e lid van de WPO maakt, om van tenminste 50 verschillende ouders van kinderen tot en met de leeftijd van 12 jaar een verklaring te overleggen dat er behoefte is aan een school van de gewenste richting, is door de stichting geen gebruik gemaakt. Wel heeft de stichting in het overleg van 6 mei jl. aangegeven deze mogelijkheid nog te gaan onderzoeken om via deze weg de school op te laten nemen in het Plan van nieuwe scholen.

-
3. *Op basis van het bestaande aanbod voor deze doelgroep is er voldoende aanbod en spreiding van scholen voor hoogbegaafde kinderen en/of kinderen met autisme.*

Op dit moment zit op welke school wel één of meerdere hoogbegaafde leerlingen. Voor deze leerlingen verzorgt de leerkracht een extra uitdagend lesprogramma (dit is voor deze leerlingen passend onderwijs). Als het aantal hoogbegaafde leerlingen toeneemt wordt een plus-klas georganiseerd. Bijvoorbeeld in Assen heeft het CKC een specifieke Leonardo-afdeling. Stichting PrimAH overweegt om met ingang van het nieuwe schooljaar met een plus-klas te gaan starten.

4. *Raadpleging Samenwerkingsverbanden*

Naast de formele weigeringsgronden (prognose en verwacht leerlingenaantal) is er ook overleg gevoerd met de Samenwerkingsverbanden passend onderwijs. De Samenwerkingsverbanden (zowel Groningen als Drenthe) zien, los van de formele gronden, geen meerwaarde in een specifieke school voor deze groep kinderen, aangezien er al voldoende lokale initiatieven zijn en worden ontwikkeld. Bovendien geven de samenwerkingsverbanden aan dat een dergelijk initiatief ook financieel geen kansen heeft. Er zijn op dit moment voldoende plaatsen danwel initiatieven die plaatsen gaan opleveren, om in de vraag van deze doelgroepen te voorzien. De Samenwerkingsverbanden onderschrijven ons standpunt.

5. *Wij begrijpen de achterliggende gedachte van de stichting. Wij zullen daarom een oriënterend gesprek arrangeren tussen de stichting en de twee schoolbesturen primair onderwijs in onze gemeente. Dit om te bezien of en welke mogelijkheden er zijn om een passend aanbod te bieden voor deze doelgroep binnen de bestaande scholen.*

Kanttekeningen

1. *Indien de gemeenteraad een verzoek tot opnemng in het plan van een bijzondere of openbare school niet heeft ingewilligd, kunnen de verzoekers administratief beroep instellen bij de minister (art. 80 WPO).*
2. *De stichting is het met ons voorstel niet eens en onderzoekt nog de mogelijkheid van het aanbieden van 50 ondertekende verklaringen van ouders van kinderen die de nog op te richten school gaan bezoeken*

Financiën

Het besluit om het verzoek niet op te nemen op het Plan van nieuwe scholen heeft geen financiële gevolgen. Mocht de minister toch besluiten dat de school voor bekostiging in aanmerking komt, dan zal het bestuur een huisvestingsverzoek bij de gemeente indienen.

Communicatie

- Het voorstel dat aan uw raad wordt gedaan is met de initiatiefnemers besproken.
- De initiatiefnemers worden schriftelijk op de hoogte gesteld van het besluit (volgens art. 79, 1^e lid WPO)

Burgerparticipatie

-

Uitvoering

Na de besluitvorming in de raad wordt het besluit (vergezeld van alle onderliggende stukken) aan de minister gezonden. Het ministerie van OC&W kan dan een eigen beeld vormen.

Daarnaast is het ministerie OC&W de beroepsinstantie, mocht de stichting tegen het besluit van de raad in beroep willen gaan.

Samenvatting voor publicatie Schakel (max. 5 regels)

De gemeenteraad heeft besloten om de aanvraag van de Stichting Natuurtalent niet op te nemen in het Plan van nieuwe scholen. De gemeenteraad acht niet aangetoond dat de school door voldoende leerlingen zal worden bezocht. Provinciaal is er een grote groep leerlingen die onderwijs voor hoogbegaafde en/of autistische leerlingen bezoekt. Inmiddels zijn er verspreid over de provincie voldoende scholen waar deze doelgroep voor dit onderwijs terecht kan.

Bijlagen

1. Raadsbesluit Plan van nieuwe scholen 2019
2. Bijlage bij raadsvoorstel "Rapportage Plan van nieuwe scholen"
3. Aanvraag d.d. 30 januari 2019 van de Stichting Natuurtalent
4. Verzoek van de gemeente aan de Stichting Natuurtalent d.d.28 februari 2019 om nadere gegevens te verstrekken
5. Brief van Stichting Natuurtalent d.d. 28 maart 2019: nadere gegevens zorgarrangement
6. Bevolkingsprognose provincie Drenthe 2015
7. Staatscourant 2013-34734 (prognose-systematiek)
8. Artikelen 74 t/m 83 Wet Primair Onderwijs (WPO)

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer T. Baas
burgemeester